

แบบส่งผลงาน “แนวปฏิบัติที่ดี”
สำหรับการนำเสนอเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากการจัดการความรู้ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565
(KM YRU Forum 2022)

ชื่อผลงานเครื่องมือพิชิตความสำเร็จของการเก็บข้อมูลทรัพยากรพืช (อปท.).....

หน่วยงานศูนย์วิจัยความหลากหลายทางชีวภาพฯ สถาบันวิจัยและพัฒนาชายแดนภาคใต้

ผู้ประสานงานนายมุฮัมมัดตาดุดิน บาฮะคีรี.....

ผู้นำเสนอ 1.....นายมุฮัมมัดตาดุดิน บาฮะคีรี.....

2.....นางสาวพาตีเมาะ อาแยกาจิ.....

3.....นายชูไปดี โตะโมะ.....

ประเด็นการจัดการความรู้

- ประเด็นที่ 1 การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21
- ประเด็นที่ 2 การบริหารจัดการงานวิจัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น
- ประเด็นที่ 3 การบริการวิชาการเพื่อพัฒนาชุมชนท้องถิ่นจังหวัดชายแดนภาคใต้
- ประเด็นที่ 4 การบริหารจัดการสู่องค์กรวิถีใหม่ (New Normal) หรือวิถีถัดไป (Next Normal)

1. บทนำ

กระบวนการ/วิธีการดำเนินงานในอดีตที่เป็นปัญหา

การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่นในโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ (อพ.สธ.) เป็นการเก็บข้อมูลทรัพยากรพืชที่มีความสำคัญ และมีลักษณะพิเศษ สู่การนำมาใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั่วประเทศต้องเข้าร่วมสนองในงานฐานทรัพยากรท้องถิ่น อพ.สธ. ปัจจุบัน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดยะลาที่ร่วมสนองพระราชดำริในโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ (อพ.สธ.) ดำเนินการสำรวจทรัพยากรพืชและเก็บข้อมูลทรัพยากรพืชท้องถิ่นไม่ครบหรือไม่สมบูรณ์ บางครั้งต้องทำเก็บข้อมูลพืชใหม่หรือข้อมูลที่เก็บไม่ถูกต้องตามหลักพฤกษศาสตร์ เกิดปัญหาในเรื่องการจัดทำฐานทรัพยากรท้องถิ่นของ อปท.ตนเองในอนาคต ดังนั้นศูนย์วิจัยความหลากหลายทางชีวภาพฯ จึงได้พัฒนา KM เรื่อง เครื่องมือพิชิตความสำเร็จของการเก็บข้อมูลทรัพยากรพืช (อปท.) เพื่อแก้ปัญหาในการเก็บข้อมูลทรัพยากรพืช ท้องถิ่นของผู้ปฏิบัติงาน อปท. หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินการเก็บข้อมูลทรัพยากรพืชท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

สภาพทั่วไป

พืชเป็นทรัพยากรชีวภาพหลักของงาน อพ.สธ. เป็นศาสตร์แขนงหนึ่งที่ผู้ปฏิบัติงานต้องศึกษาเกี่ยวกับพืชและส่วนประกอบของพืช นักปฏิบัติงานฐานทรัพยากรท้องถิ่น โดยเฉพาะ องค์กรบริหารส่วนปกครองท้องถิ่น โรงเรียนและหน่วยงานต่างๆ ที่สนองพระราชดำริในโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ ที่จะต้องดำเนินการศึกษาและเก็บข้อมูลพืชอย่างสมบูรณ์ โดยการเครื่องมือพิชิตความสำเร็จของการเก็บข้อมูลทรัพยากรพืช (อปท.) ตรงกับการเก็บข้อมูลใบงานที่ ๕ การใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น อพ.สธ. ส่วนกลาง เพื่อใช้แทนกันในการปฏิบัติงานในภาคสนามให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ลักษณะสำคัญ

เครื่องมือพิชิตความสำเร็จของการเก็บข้อมูลทรัพยากรพืช (อปท.) เหมาะกับงานเก็บข้อมูลพืชในภาคสนาม ในการศึกษา สืบค้น วิจัย บริการวิชาการและสนับสนุนการเรียนรู้ด้านพืช ตามกรอบการดำเนินงานในโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างเครื่องมือพิชิตความสำเร็จของการเก็บข้อมูลทรัพยากรพืช (อปท.)
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อการใช้งานเครื่องมือพิชิตความสำเร็จของการเก็บข้อมูลทรัพยากรพืช (อปท.) ของผู้ปฏิบัติงานฐานทรัพยากรท้องถิ่น อพ.สธ.

เป้าหมาย

ตัวชี้วัดเชิงปริมาณ เครื่องมือพิชิตความสำเร็จของการเก็บข้อมูลทรัพยากรพืช (อปท.) และ/หรือ ตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ บุคลากร อปท. ที่ปฏิบัติงานในเก็บข้อมูลพืชท้องถิ่นในงานที่ ๕ การใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น อพ.สธ. โดยใช้เครื่องมือพิชิตความสำเร็จของการเก็บข้อมูลทรัพยากรพืช (อปท.) ในภาคสนามการเก็บข้อมูลพืชได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. ลำดับขั้นตอนตามกระบวนการจัดการความรู้

ขั้นตอนที่ 1 การบ่งชี้ความรู้

ศูนย์วิจัยความหลากหลายทางชีวภาพฯ สืบค้นความต้องการของบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดยะลาที่เข้าร่วมโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ และภารกิจงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การทำงานบรรลุเป้าหมาย โดยทางบุคลากร อปท. ขาดความรู้ความเข้าใจในงานฐานทรัพยากรท้องถิ่นของโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและแสวงหาความรู้

สำรวจความรู้ของหน่วยงาน อปท. ด้านการดำเนินงานฐานทรัพยากรท้องถิ่น (อพ.สธ.) ที่มีอยู่และแสวงหาเพิ่มเติมให้ได้ครบถ้วนสมบูรณ์มากที่สุด

ขั้นตอนที่ 3 การจัดความรู้ให้เป็นระบบ

การจัดการความรู้ระหว่างเครือข่ายโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ และร่วมพัฒนาศักยภาพบุคลากร อปท. ด้านงานทรัพยากรท้องถิ่น (อพ.สธ.) เมื่อได้ความรู้มากเพียงพอ บุคลากรศูนย์วิจัยความหลากหลายทางชีวภาพฯ พัฒนาเครื่องมือปฏิบัติงานให้เป็นระบบ จัดหมวดหมู่และมีประสิทธิภาพสำหรับการปฏิบัติงานฐานทรัพยากรท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น

ขั้นตอนที่ 4 การประมวลและกลั่นกรองความรู้

นำความรู้ที่จัดเก็บเป็นหมวดหมู่และพัฒนาเครื่องมือพิชิตความสำเร็จของการเก็บข้อมูลทรัพยากรพืช (อปท.) สู่งานปฏิบัติงานของ อปท. ในกิจกรรมฐานทรัพยากรท้องถิ่นของพืชพรรณ การประเมินกระบวนการเพื่อนำไปสู่การปรับปรุง/พัฒนากระบวนการจากผลการประเมิน และนำมาทบทวนให้มีความทันสมัย และสอดคล้องกับการดำเนินงานฐานทรัพยากรท้องถิ่น (อพ.สธ.) ต่อไป

ขั้นตอนที่ 5 การเข้าถึงความรู้

การเผยแพร่ความรู้ผ่านทางช่องทาง อพ.สธ.ชมรม. และช่องทางต่าง ๆ ที่หลากหลาย เพื่อให้บุคลากร และเครือข่าย อพ.สธ.ที่ปฏิบัติงานฐานทรัพยากรท้องถิ่นสามารถเข้าถึงความรู้ได้สะดวก

ขั้นตอนที่ 6 การแบ่งปันแลกเปลี่ยนเรียนรู้

จัดกิจกรรมให้ผู้ปฏิบัติงานทรัพยากรท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดยะลา และบุคลากรศูนย์วิจัยฯ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เช่น กิจกรรมชุมชนนักปฏิบัติ และระบบพี่เลี้ยง ในโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ

ขั้นตอนที่ 7 การเรียนรู้

กำหนดให้บุคลากรศูนย์วิจัยความหลากหลายทางชีวภาพฯ ในองค์กรใช้ KM เข้ามาช่วยในการทำงาน เพื่อผลงานที่มีประสิทธิภาพ

3. ผลการดำเนินการ

3.1 ผลการดำเนินงานตามเป้าหมาย-ตัวชี้วัดที่กำหนด

ผู้ปฏิบัติงาน ได้พัฒนาเครื่องมือพิชิตความสำเร็จของการเก็บข้อมูลทรัพยากรพืช (อพท.) และนำเครื่องมือพิชิตความสำเร็จของการเก็บข้อมูลทรัพยากรพืช (อพท.) ที่เข้าใจง่ายในภาคสนามสู่การบริการวิชาการการสนับสนุนการเรียนรู้สำหรับ อพท. ซึ่งมีระดับความพึงพอใจในการใช้งานร้อยละไม่น้อยกว่า 80

3.2 ผลสำเร็จของการดำเนินการแก้ไขปัญหา

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เข้าร่วมกิจกรรม และผู้ปฏิบัติงานด้านพืชของศูนย์วิจัยฯ ได้ใช้เครื่องมือพิชิตความสำเร็จของการเก็บข้อมูลทรัพยากรพืช (อพท.) ในการศึกษา สำนวความหลากหลายของพืชในพื้นที่ตนเองซึ่งเป็นสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการเรียนรู้พืชเพิ่มทักษะการประยุกต์ใช้นวัตกรรมของหน่วยงานในการศึกษาทรัพยากรพืชชายแดนภาคใต้ต่อไป

4. บทเรียนที่ได้รับ (lesson learned)

ผู้ปฏิบัติงาน อพท. เก็บข้อมูลทรัพยากรพืชท้องถิ่นในภาคสนามได้ถูกต้องตามหลักพฤกษศาสตร์มากขึ้น อีกทั้งผู้ปฏิบัติได้รู้วิธีการเก็บข้อมูลพืชท้องถิ่นโดยใช้เครื่องมือพิชิตความสำเร็จของการเก็บข้อมูลทรัพยากรพืช (อพท.) ที่สามารถเป็นต้นแบบของการศึกษาและการเก็บข้อมูลพืชท้องถิ่นในภาคสนาม ที่มีประสิทธิภาพ และสามารถต่อยอดได้ในอนาคต

5. ปัจจัยความสำเร็จ

การเปิดใจยอมรับและเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ รวมถึงความร่วมมือในการเรียนรู้ร่วมกันในศึกษาหรือปฏิบัติงานด้านทรัพยากรพืชท้องถิ่นโดยได้รับความร่วมมือจากหลายฝ่ายในการพัฒนา KM ที่สนับสนุนการเรียนรู้ศูนย์วิจัยความหลากหลายทางชีวภาพฯ สำหรับผู้ปฏิบัติงานฐานทรัพยากรท้องถิ่นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บุคลากร มรย. นักศึกษา และหน่วยงานที่ร่วมโครงการ อพ.สธ.

6. การเผยแพร่/การได้รับการยอมรับ /หรือรางวัลที่ได้รับ /หรือได้รับการจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญา

การทดลองและการใช้เครื่องมือพิชิตความสำเร็จของการเก็บข้อมูลทรัพยากรพืช (อพท.) ในภาคสนามจริงสำหรับผู้ปฏิบัติงานฐานทรัพยากรท้องถิ่น อพท. ในการศึกษา สำนวพืชท้องถิ่น ณ เทศบาลตำบลธารน้ำทิพย์ เมื่อวันที่ 25-27 มกราคม 2565 และองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลตาชี เมื่อวันที่ 17-18 มีนาคม 2565

7. ภาคผนวก (ร่องรอย หลักฐาน ภาพถ่าย ชิ้นงาน ฯลฯ เพิ่มเติมได้)

เทศบาลตำบลธารน้ำทิพย์ อำเภอเบตง จังหวัดยะลา

องค์การบริหารส่วนตำบลตาชี อำเภอยะหา จังหวัดยะลา

